

Notat

Mulighed for at ophæve søskendegarantien for Utterslev Skole

19. august 2020

Sagsnummer
2020-0050548

Dokumentnummer
2020-0050548-8

Den 12. august 2020 godkendte Børne og Ungdomsudvalget (BUU) sagen om ændring af skoledistrikter til skoleåret 2021/2022. Med godkendelsen indstillede BUU over for Borgerrepræsentationen (BR), at distriktet for Utterslev Skole skal reduceres.

BUU ønskede frem mod sagens behandling i BR at få belyst, om en ændring af søskendegarantien for elever uden for skoledistriktet for Utterslev Skole kan overflødiggøre behovet for en distriktsændring.

Mulighed for at ændre søskendegarantien for Utterslev Skole

Reglerne om frit skolevalg fremgår af folkeskolelovens § 36, stk. 3. Forældre har krav på at få optaget deres barn i den folkeskole, som de ønsker, hvis der er ledig kapacitet. Børn fra skoledistriktet har retskrav på at blive optaget på distriktsskolen, mens evt. ledige pladser skal fordeles efter objektive kriterier fastsat af kommunalbestyrelsen.

I Københavns Kommune er det politisk besluttet at give søskendebørn i 0. klasse et ubetinget krav på at blive optaget på skolen på linje med distriktsskolebørn. Dette fremgår af Styrelsesvedtægten for folkeskolen i Københavns Kommune. Som kravet er udformet, gælder det på alle kommunens folkeskoler, og det kan ikke fraviges for enkelte skoler eller grupper af søskendebørn, da denne forskelsbehandling ikke vil overholde forvaltningsretlige lighedsgrundsætninger. Ifølge lighedsgrundsætningerne skal alle københavnere behandles lige, medmindre der er en saglig begrundelse for at stille nogle københavnere ringere end andre.

En fravigelse af søskendegarantien ved enkelte skoler forudsætter en ny politisk beslutning i BR, der giver mulighed for at fravige søskendegarantien generelt i kommunens folkeskoler i nogle særlige tilfælde. De særlige tilfælde skal være baseret på objektive kriterier og gælde for hele kommunen. Det kunne fx være, at søskende har fortrinsret til ledige pladser inden for skolernes kapacitet. Tildelingen blandt søskende ville herudover skulle ske efter objektive kriterier, fx afstand til skolen.

Selvom de objektive kriterier for fravigelse af søskendegarantien skal gælde for alle skoler, kan der være tilfælde på nogle skoler, hvor fravigelsen ikke bliver aktuel. Hvis kriteriet fx er, at søskende har fortrinsret til ledige pladser inden for skolernes kapacitet, bliver søskende kun afvist på de skoler, der ikke har plads.

Center for Policy
Gyldenløvesgade 15
1600 København V

EAN-nummer
5798009371201

Hvis BR ønsker at ændre i søskendegarantien for alle kommunens skoler, så søskendebørn i 0. klasse ikke længere har et ubetinget krav på at blive optaget på skolen på linje med distriktsskolebørn, kræver det, at Børne- og Ungdomsforvaltningen vender tilbage med særskilt sag herom, som først skal behandles i BUU og senere i BR. Da det ikke kan nås, inden skoleindskrivningsprocessen for skoleåret 2021-2022 starter, vil en eventuel ny søskendegaranti først kunne gælde fra skoleåret 2022-2023.

Kapacitetsmæssige konsekvenser ved at ændre søskendegarantien

De seneste 3 skoleår har man på Utterslev Skole i gennemsnit optaget 12 elever via søskendegarantien i 0. klasse. Heraf var der i gennemsnit 2 elever, hvor de ældre søskende havde Utterslev som skoledistrikt ved indmeldelsen, men som senere er flyttet uden for distriktet. Optaget af søskende skyldes derfor særligt, at elever fra andre grunddistrikter søger ind på Utterslev Skole som fritvalgs elever, hvorefter deres mindre søskende optages i 0. klasse.

Hvis søskendegarantien ophæves i hele kommunen, eller hvis der træffes ny beslutning vedr. søskendegarantien for alle skoler i kommunen, som gør det muligt at fravige garantien på Utterslev Skole jf. afsnittet ovenfor, er det forvaltningens vurdering, at den foreslåede distriktsændring kan undlades. Der er dog større risiko for, at skolen i nogle år alligevel danner fire 0. klasser, da optaget af elever ikke kan reduceres i samme omfang som ved distriktsændringen.

Andre greb - begrænsning af fritvalgs elever via maksimal klassekvotient

Der kan optages elever i 0. klasse og på 1. klassetrin bosat uden for et grunddistrikt inden for en nærmere fastsat maksimal klassekvotient. I samråd med skolerne fastsætter BUF loftet for, hvornår man kan afvise elever fra andre grunddistrikter i 0. og 1. klasse.

Børne- og Ungdomsudvalget besluttede i januar 2018, at forvaltningen efter anbefaling fra skolebestyrelsen har mulighed for at indføre en maksimal klassekvotient på minimum 21 elever på *alle* klassetrin på Skolen i Sydhavnen, Ørestad Skole og Kalvebod Fælled Skole.

Når der optages fritvalgs elever, består den kapacitetsmæssige udfordring i, at deres mindre søskende får ret til optag i de efterfølgende år. Hvis det besluttet at begrænse fritvalgs elever på Utterslev Skole, slår den kapacitetsmæssige effekt derfor først igennem over nogle år.

Begrænsningen af fritvalgs elever på alle klassetrin vil give Utterslev Skole og forvaltningen bedre mulighed for at begrænse optaget af fritvalgs elever, men det vurderes ikke at være tilstrækkeligt som løsning på de nuværende kapacitetsudfordringer.

Midler til sikker skolevej

Teknik- og Miljøforvaltningen vurderer, at der er behov for forbedringer for at sikre en sikker skolevej i forbindelse med distriktsændringen.

I budget 2021 blev der afsat 4,6 mio. kr. skolevejsforbedringer i krydsene på Hareskovvej ved Mellemvangen og Utterslevvej.

Forbedringerne vil blandt andet bestå i tilpasning af signalanlæg og forbedring af stiforbindelser for at optimere forbindelsen ad Utterslevvej over Hareskovvej samt forbedring af krydsningen ved Mellemvangen.

Forvaltningen vurderer, at det juridisk set ikke er sagligt at ophæve eller begrænse søskendegarantien ved Utterslev Skole pga. trafikale forhold, idet der i en storby som København også er andre skoleveje, som er trafikalt udfordret.

Konklusion

Det er ikke muligt at fjerne søskendegarantien for Utterslev Skole og bibeholde garantien for resten af Københavns skoler, da det vil stride imod forvaltningsretlige lighedsgrundsætninger – alle københavnere skal behandles lige, medmindre der er en saglig begrundelse for at stille nogle københavnere ringere end andre.

Da det ikke er muligt at ophæve søskendegarantien udelukkende for Utterslev Skole, har BUF under de gældende politiske beslutninger ikke andre muligheder end at foreslå, at BR gennemfører distriktsændringen.

Hvis BR ikke vedtager distriktsændringen, er der to mulige løsninger på kapacitetsudfordringen på Utterslev Skole, som kræver nye beslutninger i BR:

- 1) BR kan beslutte at ophæve søskendegarantien i hele kommunen eller ændre garantien for alle skoler, så den gælder ud fra objektive kriterier, fx en fortrinsret til ledig kapacitet for søskende ud fra et afstandskriterie. Dette vil kræve en særskilt sag og kunne få virkning fra skoleåret 2022/2023.
- 2) BR kan bede BUF og ØKF om at undersøge mulighederne for at udbygge Utterslev Skole snarest og vende tilbage med forslag om planlægningsbevilling til udvidelsen. Kommunen fremlægger generelt forslag til kapacitetsudvidelser i henhold til arealplanen, der anviser løsninger på need-to behov. Da der for området ikke er behov for kapacitetsudvidelser, vil en udvidelse af Utterslev Skole ikke dække et need-to behov. Før der er gennemført undersøgelser af muligheden, kan det ikke afgøres, om en kapacitetsudvidelse kan realiseres.